Algemene beschouwingen Water Natuurlijk

Amstel, Gooi en Vecht, 29 november 2018, Marjolein Quené

Voorzitter,

Dit is de laatste begroting van deze bestuursperiode en je zou kunnen zeggen dat de begroting ook behoorlijk beleidsarm is. Maar volgens Water Natuurlijk is dat beslist niet zo. De begroting is ook een afspiegeling van wat deze periode bereikt is. Water Natuurlijk ziet drie trendbreuken. En Water Natuurlijk is daar tevreden over en ook wel trots dat ze daar bestuurlijk aan heeft bijgedragen.

Ten eerste, de ontkoppeling van peil en bodemdaling. Dit is een belangrijke trendbreuk en ons waterschap is ook het eerste waterschap dat deze trendbreuk realiseerde. Die eerste stap is altijd het moeilijkste en die hebben we met elkaar gezet. En natuurlijk begrijpen we dat er in de toekomst nog meer nodig zal zijn, maar een einde maken aan een automatisme is de eerste stap naar goed en verstandig beleid, hoe moeilijk ook. We zijn er trots op dat we dit in goed overleg met de agrariërs gedaan hebben. Nu treft het hen het meest, maar in de toekomst zal bodemdaling nog veel meer inwoners van dit waterschap treffen en we moeten hier als waterschap beleid op maken.

Ten tweede is er een trendbreuk in het watermanagement zelf. Het gaat niet alleen maar over de sterkte van de dijken. De grootste discussie in dit waterschap ging over de Ronde Hoep. Dit is meerlaagse veiligheid in de praktijk. Niet alleen kijken naar de kansen op risico's, maar ook naar de gevolgen en deze zo veel mogelijk in de hand houden. Ook is er in deze periode serieus werk gemaakt van de 3^{e} laag, de crisisbeheersing. Dat werk van de dijkgraaf mag ook genoemd worden. Op het gebied van de ruimtelijke ordening valt nog een boel te doen: steden weerbaarder maken voor hoosbuien en andere gevolgen van klimaatverandering en hoe we water niet alleen weghouden, maar ook vasthouden zodat we droogteproblemen kunnen voorkomen.

Ten derde is een belangrijke trendbreuk dat waterkwaliteit een leidend principe is geworden. Niet alleen maar kijken naar de KRW-wateren maar ook naar de overige wateren. Niet alleen maar zuiveren volgens de norm, maar inzet op vierde trappen. Niet alleen zuiveren, maar ook afspraken maken met boeren en tuinders en ziekenhuizen om het probleem aan de bron aan te pakken. Niet alleen naar het water kijken, maar naar het hele ecologische systeem.

Voorzitter, Water Natuurlijk is er trots op dat ze onderdeel is van deze beleidskeuzes en zodoende daadwerkelijk veranderingen in het werk van het waterschap mee heeft helpen realiseren. En we realiseren ons ook dat dit alleen maar kon door goede samenwerking in het DB, in de coalitie en in het AB.

Maar zijn we alleen tevreden? Nee, natuurlijk niet.
Deze begroting is ook een afspiegeling van zaken die niet gelukt zijn. Ondanks een toezegging van het DB om met een notitie te komen over energiebesparing vóór de begrotingsbehandeling, is dit niet gebeurd. Het gevolg daarvan, een minimale uitgave aan energiebesparing, zit ook in deze begroting. Een gemiste kans want met 8 nieuwe FTE's voor assetmanagement zou er toch heel wat mogelijk moeten zijn.

Een ander punt van zorg is de kwaliteit van de besluitvorming in het AB. In de praktijk opereren we noch monistisch, noch dualistisch en dat wreekt zich in de agendering en besluitvorming in dit AB. De systematiek van voorbereidingskredieten en uitvoeringskredieten is in de praktijk onvoldoende om de juiste bestuurlijke en politieke vragen te behandelen.

Omdat we daar ondertussen het meeste van afweten, neem ik opnieuw groengas als voorbeeld. Het is een voorbeeld, maar het raakt de wijze van besluitvorming in dit AB ten diepste.
Groengas wordt nu aan het AB voorgelegd als een investeringskrediet, aanvankelijk voor 7 miljoen, later 9 miljoen. Maar hier aan gekoppeld zijn 30 miljoen exploitatiekosten die naar een externe partij gaan én 30 miljoen extra kosten voor energie-inkoop. Dat is een boel geld om terug te verdienen. En het waterschap gaat hier dus handelen, een commerciële activiteit opzetten, om dat te doen. De principiële, politieke, vraag of het waterschap dat moet doen, wordt op deze wijze niet als zodanig aan het AB voorgelegd. En de volgende principiële vraag ook niet. Want dat handelen gebeurt in hernieuwbare brandstofeenheden. Dat is niets meer of minder dan een afgeleid financieel product, dat staat of valt met de regelgeving die daar bij hoort. Ook dit is een principiële vraag die aan het AB voorgelegd zou moeten worden.
Over groengas is in onze fractie veel gesproken. We zien: een voorstel waarmee het DB heeft ingestemd, waarbij een externe partij een aanbestedingssom krijgt om een installatie neer te zetten, vervolgens een vergoeding om deze te exploiteren, ook de afnemer van het product is én bovendien een bonus krijgt. Moeten we dit als overheid echt willen? Moet publiek geld zo besteed worden?
Nu is het groengas, slibdroging komt eraan en nieuwe sanitatie is aangekondigd. We zijn écht bezorgd, want de inbegrepen besluiten zijn veelomvattender dan een voorbereidings- of uitvoeringskrediet.
Voorzitter, de fractie van Water Natuurlijk wil dat deze fundamentele discussies gevoerd worden voorafgaand aan concrete investeringsbesluiten en zonder dat er één concrete externe partij in beeld is. De huidige gang van zaken kan het bestuur van het waterschap in alle opzichten schade toebrengen. We hebben het eerder gezegd, maar het kan niet ernstig en indringend genoeg gezegd worden.

Voorzitter, het verontrust de fractie van Water Natuurlijk ook dat u recent instemming vroeg aan het AB voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Als het met dit huidige beleid kennelijk mogelijk is een commerciële activiteit te beginnen, in financiële producten te gaan handelen of bonussen te geven kán het AB daar niet mee instemmen zonder eerst over die onderwerpen een discussie te voeren.
Het huidige inkoop- en aanbestedingsbeleid is volgens ons én niet groen én niet sociaal genoeg maar het is vooral volstrekt onduidelijk waar het überhaupt over gaat. En als het over dergelijke commerciële activiteiten zoals bij Groengas gaat is het ook volstrekt logisch dat de belastingdienst daar naar kijkt.
Voorzitter, als het over de koepelvrijstelling gaat, zal het voorstel en de noodzaak daartoe veel preciezer geformuleerd moeten worden want voor Water Natuurlijk is het volstrekt logisch dat commerciële handelsactiviteiten niet onder de koepelvrijstelling kunnen vallen.

Water Natuurlijk wil bijdragen aan goed bestuur én aan leefbaarheid voor volgende generaties. Voor ons hangt duurzaamheid en kwaliteit van democratische besluitvorming samen en we zullen voor beide ons uiterste best blijven doen.

(gesproken woord telt)